4. szám.

A „KELET“ előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fogadási irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, csütörtök, január 6

KOLOZSVÁR, 1881. jan. 5.

(?) Maros-Tordamegye közönsége köriratilag kérte föl az ország törvénykatóságait, hogy támogassák a képviselőházhoz intézett abbeli kérelmét, hogy a törvényhozás találja módját a sajtó ügy okszerü rendezésének, hogy „a nyilvánosságnak szánt hirlapok szerkesztőségei minden olyan közleményt, mely az egyént családi otthonában, vagy a nyilvános cselekvés mezején jellemében, megbizhatóságában, tisztességében támadja meg, vagy a társadalom egyes rendjei, osztályai erkölcsi személyei elleni kihivást, megalázást tartalmaznak; — ily közlemények csak megbizható, ismert kezekből s különösen ugy és csak akkor legyenek közreadhatók, ha az ily közleményekben körülirtt tényállás a kéznél levő megbizható adatok szerint megállapitható.“

A feliratra alkalmat az „Ellenzék“ egy czikke szolgáltatott, mely, mint maga a lap szerkesztője magán levélben bevallá „alaptalan rágalom, nemtelen közlemény“ vala s melylyel magát a szerkesztőséget is „felültették“ — de a melyet a lap a nyilvánosság előtt még sem vont vissza.

Valóban jól mondja a felirat: „nyomasztó, kinos helyzet egy teljesen alkotmányos érzésü és szabadon gondolkozó vármegyének, midőn ez az alkotmányos szabadság egyik legfőbb tényezőjét, a szabad sajtót, visszaélése miatt vádolni kénytelen!“

Csakugyan odajutottunk, hogy nem felyülről, hanem a mi hallatlan: alulról jön át kezdeményezés a meglevő és egyik legvitalisabb jog megszoritása iránt!

Az „Ellenzék“ persifflaget csinál a dologból s a kérelmező megyét s személyiségeit tovább pellengérezi — pedig talán, megérdemelné a dolog, hogy egy kissé komolyabban elmélkedjünk fölötte s elmélkedjék legkivált az a lap, a mely épen maga adta az alkalmat, incorrect eljárása által, e feliratra.

Elismerjük, azonban, hogy e tekintetben nem áll magában az „Ellenzék.“ A mozgalmasabb kisérlet, az óriási mérvben fokozódott forgalom s a folyton terjedő olvasási vágy az utóbbi tiz év alatt megnégyszerezte időközi sajtónk termelését s e nagy kinálat önkényt idézi elő a hajszás versenyt is. Ehez járulnak beteges párt viszonyaink, valamint az a sajnos tény, hogy bizonyos embereknek, sőt pártcsoportoknak már vérükké vált a rendszeres gyalázkodás, mely a maga törpeségét az által próbálja leplezni, hogy maga mellé ráutja, sárral undoritja azokat, kik nála többek, jobbak, tisztábbak.

Az e fajta irodalom az utóbbi időben ijesztő mérvben szaporodott, megtámadva a köztisztességet s evel a társadalmi rendet, megsértve az egyéni jogokat s evel magát a sajtó tekintélyét.

Nem szükségkép a boszu vágya, tehát, az indító ok, mely azokat vezérli, kik a nyilvános közélet e rák fenéjének orvoslása fölött elmélkednek, hanem egyéni sérelem nélkül is kelhet egyesekben és testületekben az aggodalom e beteges állapotok fölött s a vágy ennek elháritására.

Más kérdés, már, hogy a tényleg fönforgó baj orvoslása mily úton hajtható végre?

Igaz, vannak esetek, melyekben csak heroicus eszköz, csak a seb kimetszése segithet — ha egyátalán segithet valami. Csakhogy ez a mód veszélylyel is járhat — ha az organismus nem elég erős a mütéttel járó rázkodások kibirására. Ekkor az orvosság rosszabb a bajnál magánál. Megint vannak esetek, melyekben a bár hosszabban tartó, de természetesebb mód ajánlatos: magával az organismussal producáltatni a gyógyitó erőt, mely kilökje magából a káros anyagokat.

Képlet nélkül szólva. A törvény szigorubbá tétele, az eljárási mód megváltoztatása volna az egyik út. Volt is szó róla már, hogy csak a közhivatalok és hivatalos működések ellen irányzott támadásai a sajtónak hagyassanak meg az esküdtszéki biráskodás körében, ellenben a magán személyek és magán ügyek ellen sajtó utján elkövetett sértések a rendes biróságok hatáskörébe helyeztessenek át. A másik út pedig lenne magának a sajtónak és a társadalomnak maga megemberelése, hogy a tisztességes sajtó becsületbeli kötelességének tartsa a mocsokirodalom üldözését és a tisztességes társadalom üljön biró-széket e penna-zsiványok és becsület fosztogatók fölött, nem olvasva, és különösen nem fizetne e botrány-kereskedőket.

Az előbbi mód gyorsabban, úgy szólván rögtönösen hatna; az utóbbi később, sokkal később fogna érvényesülni és sikereket mutatni föl, de sokkal mélyebb és értékesebb lenne hatása, méltóbb egy mivelt, fölvirágosodott, fejlett nemzethez, társadalomhoz és a tekintély, mely ez esetben jutna a sajtó részébe, erkölcsi sulyát nevelné a szónak, melyet az önbecsülés tisztitna meg s mely becsületet adna a réá méltónak s mely közitélettel sujtaná a méltatlant.

Mi nemzetünk becsületének, jó hirnevének nevében az utóbbi módra szavazunk — de nem csodálkozunk rajta, ha a gyorsabb orvoslás után esengők már-már az intézmény átalakitására gondolnak.

De mindenesetre az idők szomoru jeleként kell tekintenünk már magát a tényt is, hogy e gondolat csak föl is merülhetett . . .

Az iroi tulajdonjog védelme. Egy bécsi lap jelenti: Dr. Eirich O. F., ki nemrég az általa képviselt költők, componisták és kiadók megbizásából kihallgatáson volt Pauler igazságügyministernél, hogy sürgesse ama törvény létesitését, mely az iroi és müvészi tulajdonjog megvédésére vonatkozik, — ez alkalommal megkapta betekintés végett azt a törvényjavaslatot, melyet az ez ügyben összehivott enquete állapitott meg. E törvényjavaslat fölött Eirich Berlinben Dambach titkos főpostatanácsossal, mint az iroi tulajdonjog védelmére hozott német törvény szerzőjével, továbbá Lipcsében a drámai zeneszerzők és componisták egyletének elöljáróságával behatóan tanácskozott s e tanácskozások eredményét most emlékirat alakjában benyujtotta a magyar igazságügyministerhez. A promemoria a magyar törvényjavaslatot szükségesnek vélt változásokkal s kiegészitésével foglalkozik, s mintegy 20 ivre terjed. Egyszersmind ujra sürgősen megkerték Tisza ministerelnököt, hogy a törvényjavaslatot kellő tanácskozás után a képviselőház elé terjeszsze. Hirlik, hogy az iroi és müvészi tulajdonjog védelméről szóló törvényjavaslatot még ez ülésszakban terjesztik a ház elé.

—

A magyar vegyi bank alapitói, illetve annak főbb intézői pénzintézetet az osztr. tartományi bank mintájára egy sokkal nagyobb, szélesebb hatáskörü, nagyobb alaptőkével rendelkező bankká szándékoznak átalakitani. Az erre vonatkozó tárgyalások a legközelebbi napokban valószinüleg be lesznek fejezve, mire azután az ujjáalakulás rövid idő alatt végbe megy.

KÜLFÖLD.

Egy konstantinápolyi távirat szerint a porta magyarázó jegyzéket küldött külföldi képviselőihez a választott biróság tervének visszautasitása tárgyában. E magyarázó jegyzék egyidejüleg azt ajánlja, hogy a hatalmak nagykövetei konferenciát tartsanak Konstantinápolyban Görögország és Törökország részvétele mellett. Bár Párisban még nem állottak el a választott biróság tervéről, itt azt teljesen elejtettnek tartják. Miután a görög kérdés bonyodalmassá kezd válni, a bulgáriai uniókérdés és a maczedoniai felkelés felszinre kerülése következtében, itt igen óhajtanák, hogy a decz. 15-iki jegyzék alapján ujra közvetitő alkudozásokat kezdenének Athénben szintugy mint Konstantinápolyban.

—

Görögország, mely egy idő óta igen harczias hangulatban van, állandóan szervezte a haderejét is, győzvén pénzzel s minden szükséges kellékkel. E hadseregről most a berlini „Mil. Wchr.“ a következőket irja: A görög hadseregről jelen állapotának megitélésénél nem szabad elfeledni, hogy Európa egyik legkisebb államáról van szó, mely csak 1 és fél millió lakossabir, s melynek hadserege öt hóval ezelőtt 7000 ember volt. Trikupis mult augustusi mozgósitási rendelete hatástalan maradt, csak októberben kezdtek az ujoncok bejönni és Törökország, Románia és Egyptom görög gyarmataiból jelenülkezni. November közepén az ujoncok jövetele megakadt, mi előnyös volt, mert a kiegészitési csapatok tul voltak tömve és a további szaporodás csak zavart okozott volna. A hadsereg jelentékenyen megnőtt, a gyalogság 23 zászlóaljban 28,750 ember volt. A vadászok 9600 főnyi erősségben egy hadtestet képeztek; azonkivül szervezve volt két ezred lovasság, 16 üteg tüzérség és 3 zászlóalj mérnökkari csapat. A lovassági svadronok 175 ember, az ütegek 170 fő erősek és a mérnökkari zászlóaljak létszáma 900-ra tehető. Az összeg 44,830 fő, oly szám, mely a görög hadsereg jelenlegi valódi erejének megfelel, Görög részről nagyobb szám mondatik, mivel a 4000 főnyi csendőrség, 4000 főnyi nem harczos és 9000 főnyi tartalékos is számittatik. És mitő a harczképesség? A kiképzés nagyon természetesen egyéb hadseregekkel összehasonlitva nagyon hiányos, de a két havi szolgálati időt tekintve, bámulatos. Különösen vonatkozik ez a vadászokra és tüzérségre. A hegyi tüzérség figyelemreméltó. Hogy azonban e fegyvernem hatásos-e, az más kérdés. Hiányzik azonban a képzett törzskar, valamint szervezett szállitási szolgálat, szükség van továbbá a fő- és alrisztek szaporitására. Nem lehet tudni, háboru esetén ki lesz a parancsnok, de az ország tábornokainak nincs hadi tapasztalata. Ezért tanácsolták már a görögöknek, hogy válasszanak képzett, gyakorlott külföldi tábornokot a táborkar főnökéül, mert e nélkül nem fognak sikert aratni. Kevés a valószinüség, hogy a hegységekben bekövetkezett hóesés miatt az ellenségeskedések április előtt megkezdethessenek.

—

A boer háboruról következőket jelentik a londoni lapok: Decz. 17-én a transwaali parasztok két tábort ütöttek a Pootschefstrosumnál. 18-án elfoglalták a törvényszéki épületet. Ezt jól eltorlaszolták, de miután vizük nem volt, kénytelenek voltak magukat megadni. Azonban csak is azután adták meg magukat, mikor közülök két tiszt, és egy közember elesett. Clarke őrnagy, Raaf parancsnok és harminczközkatona tették le a fegyvert. A boerek ezután az erősség parancsnokát Bellairs ezredest szólitották fel, hogy adja meg magát; ő azonban ágyulövésekkel felelt. Kruger Pál, ki 19-én érkezett a táborba, 22-én hadi tanácsot tartott, melyben elhatározták, hogy a védőket kiéheztetik. Egyuttal azt is elhatározták, hogy Raaf parancsnokot és Collins felügyelőt agyonlövetik. Raaf parancsnok, kiket a boerek agyon szándékoznak lőni, a zulu háboru alatt egy önkénytes lovas csapatot vezényelt Woods ezredes reptüő csapatában. Vakmerősége által tüntette ki magát

—

Az Angol viszonyok mind jobban mérgesednek: Kiderült, hogy az irlandiak közt számos társulat áll fönn; a kormány ennek következtében óvatosságból rendszabályakat tett a birminghami és a liverpooli fegyvertárban. A Frithof torkolatában állomásozó „Lordwarden“ páncélos monitor jelenti: hogy e mult héten torpedókat találtak a tengerészek a hajó közelében. Most torpedókkal biztositották a monitort. Azt gyanitják, hogy a torpedókat ténick rakták le. E hir különben megerősitésre vár.

BELFÖLD.

A fővárosból.

T. Szerkesztő ur!

A tisztelgések véget értek.

Az uj év minden nevezetesebb mozzanat nélkül köszöntött be, s a szokásos „tiszta szivből“ jövő gratulácziók után belezökkentünk a rendes kerékvágásba. Semmi sem változott, csak a kalendarium, a datum (1881) és a — „Magyarország“ czimü „politikai napilap.“

Ez változott.

Gyönyörü velinpapiron, diszes nyomással adja ki a Franklin. Egyéb változás különben abban sincs. Ugyanazok az előfizetők (!?), ugyanaz a szerkesztő, ugyanazok a „társalgások“ (a társalgásra egyesült ellenzék politikai vitái). No meg a párt támogatása is más. A régi mind fel van váltva és elköltve régen. Kiszoritottak nagy bajjal néhány ezer forintott (diskrecziót alatt megsughatom: 14,000 frtot), s most büszkén szivja „Kákay Aranyos Nro II.“ a „medianos Nro. II“-öt. *) Meg van mentve Magyarország!

A tisztelgésekről táviratilag értesitettem. Egyetlen egy pártról hallgattam: a habarékok-

*) Szivar. Urak szivják.

A KELET TÁRCZAJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

Angol regény.

Irta:

MISS CUMMINS

Második fejezet.

A részvét ébredése.

(Folytatás.)

Hogy Trudka idővel mennyire szerette e macskát, azt szóval kimondani nem lehet. Vad, zabolázhatlan, s heves véralkata eddig csak szenvedélyes harag, kitörések, bosszus makacsság, sőt gyülöletben nyilvánult, de keblében a hő szeretet, benső ragaszkodás gazdag forrása szendergett, melynek csak tárgyra volt szüksége, hogy arra kiáradjon.

A kis állatkára tehát, mely egyedül az ő oltalmára volt utalva, a szeretet oly bő mértékét árasztá ki, minőre egy ily elhagyatott magános sziv csak képes.

Annál inkább szerette a kis macskát, mentől nagyobb gondot okozott neki, s mentől inkább kelle ápolnia. Lehetőleg sokat tartotta azt kedvencz helyén, a deszkák között. Kapott valahol egy ócska kalapot, melybe még beledugta saját kalapját, hogy a kis macska számára ágyat bonyolitson össze. Elvitte számára vékony ebédjének egy részét, megtette érette azt, mit magáért soha nem tett volna, mert titokban elvett naponta a hozott tejből annyit, mennyire macskájának egy ételre kellett, s kitette magát azon veszélynek felfedeztetni, s büntetést kapni érette: ez volt az egyetlen veszély, melyet a szegény tudatlan gyermek ismert, vagy a melyre gondolt, ha lopásról, vagy csalásról volt szó; mert eszméi a helyes és nem helyes felől, még nagyon tisztázatlanok voltak. Órákon át játszott kis macskájával a deszkák között, beszélt hozzá, elmondta neki, menynyire szereti. De midőn az idő már nagyon hidegre változott, sokszor nagy zavarban volt, hogy a házon kivül, hogyan tartsa magát kissé melegben és még is a kis macskát a házba magával vinni, igen nagy veszélylyel járt. Ilyenkor elrejtette keblébe, s ugy szaladott fel vele kis kamrácskájába, hol hálni szokott, s mivel mindig nagyon vigyázottt arra, hogy az ajtó zárva legyen, rendesen sikerült is kikerülni vele a Náni lát- és hallérzékét. Egy vagy két izben, midőn Trudka kevésbé óvatos volt, kis játszótársa elszaladt tőle, s a folyosón és alsó szobában üzte mulatságos ugrásait.

Egyszer Náni, egy seprüvel ki is hajtotta a macskát a házból, de mivel azon nagyon népes városrészben, miként mondtuk már, a macska épen nem volt szokatlan jelenség, további kérdésekre nem szolgáltatott okot.

Olvasóim előtt csodálatosnak tünhetik fel, hogy Trudka egész napját igy ellézenghette. A szegényebb néposztályból a legtöbb gyermek, már nagyon zsenge korában megtanulja magát hasznossá tenni. Utczáinkon, udvarainkon, gyakran lehet látni csak néhány éves gyermekeket, kik vagy fakötegek, vagy nagy teli kosarak terhe alatt nyögnek, vagy leggyakrabban kis csecsemőket hordoznak karjaikon, kiknek gondozásuk csaknem egészen réájuk van bizva. Gyakran sajnálkoztunk az ily elkinzott kis teremtmények fölött, s sorsukat nagyon nehéznek tartottuk; de jól felvéve a dolgot, végzetök még sem volt a legrosszabbnak mondható, sokkal jobb volt az, mint a Trudkáé, kinek épen semmi teendője nem volt, és még soha sem érezte azon elégtételt, hogy valakinek hasznára volt. Grant Nininak nem voltak gyermekei, s mivel nagyon tevékeny nő volt, ki legjobb esetben is nagyon gyenge véleménnyel volt a gyermekek szolgálatképessége felől, tehát soha sem vette magának azon fáradságot, hogy a Trudka számára valami foglalkozást találjon, s sokkal inkább szerette, hogy a kis leány egész nap szemei elé se kerüljön. Trudka tehát, rendes tejhozási útját kivéve, egész nap henye módra élt: mi nagyon bő forrása az elégületlenség és kedvetlenségnek, hogy egyéb rosszat ne is emlitsünk.

Náni Skot születésü volt, többé már nem fiatal, s oly kedély-hangulattal megáldva, mely soha sem volt velem engedékeny, s mind inkább ingerlékenyebbé vált, a mint az évek teltek. Az életet legzordabb oldaláról tanulta ismerni, mindig nehéz munkáit kelle végeznie, s nagyon ügyes, tevékeny gazdasszony hirében állt.

Férje, mesterségére ács volt, de házát a nyelves asszony annyira meguntatta vele, hogy még évekkel ezelőtt beállott hajósnak, s elhagyta őt. Náni mosással kereste kenyerét, s volt néhány kosztosa is, s abból, a mit keresett, tisztességes bőségben élhetett volna, ha fia nem lett volna, egy rendetlen életü korhely fiatal ember, kit anyja oktalan szeszélyes bánásmódja gyermekkorában egészen elrontott, s ki most mindig saját jövedelmét, s anyja keresményének is nagy részét elpazarolta, bár ügyes volt, mikor szorgalmas akart lenni. Náninak, miként mondtuk, volt réá oka, a miért magánál akarta tartani Trudkát, ámbár azok nem voltak épen oly nyomósak, hogy néha kisértetbe ne jöjjön tul adni rajta.

Harmadik fejezet.

Segély a szükségben.

Midőn Trudka valami egy hó óta birta macskáját, az esőzés és nyirkos idő következtében roppant nagy náthát kapott, s Grant Náni, ki félt, hogy ha beteg találna lenni, több baja lesz vele, megparancsolta neki, hogy maradjon otthon, s üljön benn a meleg szobában, hol ő dolgozott. Trudka borzasztó mértékben köhögött és nagy jótétemény lett volna neki egész nap a tűz mellett ülhetni, ha nem aggodott volna macskájáért, félve, hogy vagy elszalad, vagy éhen hal, mig ő ismét jobban lesz, s kimehet utánna látni, de legjobban félt attól, hogy a macska a házba talál jöni őt felkeresni. Azonban eltelt az egész nap, s a macska nem mutatta magát. Este felé hallotta Trudka az ott kosztozó munkásokat hazatérni. Midőn épen a szobaküszöbéhez értek, hol Náni és Trudka ültek, s hol a szerény vacsora főtt a tüznél, egyik férfi megbotlott a macskába, mely észrevétlenül utánnuk jött volt.

— Ej! az ördögben mi ez? szólt a férfi, kit mindnyájan Jemmynek szólitottak. Biz' isten egy macska! Náni, azt hittem, nem állhatja ki a macskákat.

— Az enyém nem is. Hajtsa ki innét, felelt Náni.

Jemmy hozzá is látott; de a macska a helyett, hogy kiszaladna, hirtelen megkerülte a férfi lábát, s felszökött a Trudka ölébe, ki rettegve nézte a jelen fejlődését.

— Kié az a macska Gertrud? kérdezte Náni.

— Enyém, felelt Trudka bátran.

— Ugy? szeretném tudni, mióta tartasz itt macskákat, mond Náni. Szólj, hogyan jutottál hozzá.

A férfiak ezalatt kiváncsian álltak őt körül. Trudka félt tőlük. Sokszor ingerkedtek vele, s folytonos nyugtalanság forrását képezték reá nézve. Nem gondolhatott arra, hogy bévallja, kinek köszönheté a kis macskát. Tudta, hogy ez a dolgot még rosszabbá tenné, mert Náni soha sem tudta megbocsátani Flint Treumann-nek, hogy szemrehányást tett neki a kegyetlen bánásmódért Trudka iránt, a mikor a tejet elöntötte volt, és Trudka nem birt annyi lélekjelenléttel, más valakit nevezni meg a macska adójául, különben nem habozott volna, valamely hazugságot mondani Náninak, mert korlátolt nevelése nem éreztette vele, hogy jobb igazat mondani, még ha a hazugság jobb szolgálatot tenne is, s az által megmenekül a büntetéstől. Ezért néma maradt, s könnyekbe tört ki.

(Folyt. köv.)

Jövő számunk a közbeeső ünnep miatt szombaton jelenik meg.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ról. Ök nem gratuláltak senkinek. Megváltották talán az ujévi üdvözleteket? Vagy a gyökeres reformokat azzal kezdik, hogy az ujévi formaságokat eltörlik?

Nem! Hanem nem volt kinek gratulálni. Mert furcsán vannak ezek az urak. Csupa merő kapaczitás, lángész, vezérférfi, pártvezér valamennyi. Hát most melyik tisztelegjen a másiknál? Mindenik várta a megtiszteltetést, s igy történt, hogy otthon maradt valamennyi, — a házmesterek, postások, kéményseprők, s más ily járulnokok nagy lelkiörömére.

S erről a velinpapirosu, uj kiadásu, régi szerkesztős „Magyarország“ is jónak látja hallgatni. — Bölcsen.

Ez a sylvesteréji mysterium eredménye, a melynek okát csak avatottak látják. . . .

Milyen kár, hogy a Kelet nem foglalkozik „kiválóan“ szinházi ügyekkel, s hirharangja nem csupa ugyanzon bekezdésü szinházi ujdonság! A P. Hirlap itt, a M. P. ottan mit nem adnának azért a hirért, hogy a nemzet csalogánya párját lelte. Blaháné férjhez megy.

Gunyos mosoly játszadozik ott az ajkak körül erre! „Hisz azt mi régen tudjuk!“ — mondják a szinházi rovatvezetők, s részvétnyilatkozataikat küldik a hátramaradt levelezőnek. Ez ugyan nem baj. „Retour“ — s megvan.

De azt nem tudják, hogy hát kihez megy férjhez Blaháné. Pedig ez az igazi senzáczió. Én tudom.

De nem mondhatom meg. Minden fővárosi közgyülésen szerepet visz, nagy dikcziózó, nagy bajusza és olyan szakálla van.

Ha rá ismernek: — ez a fotografiája. Képzeljenek hozzá egynehány nagy házat, a melyeknek ura.

Biz' ez érdekes ujdonság, s ha sokan tudnák, ma ez képezné a beszédtárgyat Budapesten, szerfölött csinos hirecske kerülne ki belőle.

Sietek hozzá tenni, hogy én is csak ugy hallottam. No, mert az a diskréczió! . . .

Ha mindehez hozzá teszem, hogy az akademiában a Ballagi tegnapi akad. felolvasása (értesültek róla!) egész kis forradalmat okozott, s Szarvas Gábor et C° borzasztó harczra készülnek ellene — akkor mindent elmondottam, a mi történet három napnak keretébe belefér.

Boldog ujévet kivánok!

(*)

Mennyit beszéltek az országházban?

Az Ellenőr igen érdekes összeállitást közöl, mely a képviselőház ez évi munkálkodását jellemzi. Átvesszük ebből a következőket:

A nyilvános ülések összesen 443 órát és 30 perczet vettek igénybe, ugy hogy egy ülésre átlag 3 óra 21½ percz esik. — Az egyes ülések leghosszabb tartama 5 óra 25 percz, legrövidebb 10 percz volt. — A mi a nyilvános ülésekben történt felszólalásokat illeti, a kormány és az azt támogató párt részéről legtöbbször Tisza Kálmán miniszterelnök, azután Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter és Hegedüs Sándor, a pénzügyi bizottság előadója voltak kénytelenek felszólalni, a mi leginkább abban leli magyarázatát, hogy az elmult évben két budgetvita folyt le. — Felszólaltak pedig az év folyamán: Tisza Kálmán miniszterelnök 190 szor, s e felszólalások összesen 1440 perczet, vagyis kerekszámban épen 24 órát vettek igénybe. — Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter 88-szor szólalt fel, 575 perczet, vagyis 9 ó. és 35 perczet véve igénybe. — Hegedüs Sándor 73 felszólalása 588 perczet, vagyis 9 órát és 48 perczet igényelt. — Legközelebb áll hozzájok a kormánypárti képviselők közül Vécsey Tamás, a kérvényi bizottság előadója, ki 48 szor szólalt fel és 165 perczet, vagyis két órát és 45 perczet vett igénybe felszólalásaival.

Az ellenzéki szónokok közt a felszólalások számára nézve első helyen áll Madarász József, 93 felszólalással, melyek összesen épen 600 perczet, vagyis teljes 10 órát vettek igénybe. Utána jön Helfy Ignácz 50 felszólalással, melyek összes tartama 730 perczet, vagyis 12 órát és 10 perczet tett. Tehát daczára, hogy Madarász felszólalásainak száma a Helfy felszólalásainak majdnem kétszeresét teszik, az utóbbiak tartama mégis 2 óra 10 perczczel meghaladja az előbbiek tartamát.

Még feltünőbb ez a számarány Eötvös Károly felszólalásainál, ki csak 12 szer beszélt ugyan, de e 12 beszéd 420 perczet, vagyis teljes 7 órát vett igénybe, ugy minden beszédére átlag 35 percz esik.

A felszólalásokhoz jelentékeny contingenst szolgáltatott Orbán Balázs is, 44-szer szólt összesen 454 perczig, vagyis 7 óra 34 perczig, továbbá Thaly Kálmán, ki 32-szer szólt, összesen 530 perczig, vagyis 8 óra 50 perczig; és Mocsáry Lajos 30 felszólalással, melynek összes tartama 425 percz, vagyis 7 óra és 5 percz.

A mérsékelt ellenzék szónokai közt Ráth Károly 23 felszólalással (305 percz), Apponyi Albert gr. 15 felszólalással (315 percz), Pulszky Ágost 15 felszólalással (367 percz), Szilágyi Dezső 13 felszólalással (155 percz) és Lichtenstein József 10 felszólalással (268 percz) szerepelnek.

A legbosszabb beszédeket mondták: Szilágyi Dezső és Grünwald Béla, a tavaszi budget vita alkalmával mindegyikök 1 óra 50 perczig szólván. Ugyanaz alkalommal Tisza Kálmán miniszterelnök és Lukács Béla egyenkint 1 óra 5 perczig, Apponyi Albert b. pedig épen 1 óráig beszéltek. Legközelebb állnak ezekhez Mocsáry Lajos, Gulner Gyula, Szederkényi Nándor, Pulszky Ágost és Gaál Jenő, mindegyik 1½ óráig tartott budget-beszédével.

Az őszi budget vita leghosszabb beszédeit Eötvös Károly és Lichtenstein József mondták, az előbbi 75, — az utóbbi 70 perczig szólván.

Átlag a leghosszabb beszédeket szokta mondani Eötvös Károly, kinek egy-egy felszólalására — mint már megjegyeztük — 35 percz jutott, utána jön Lichtenstien József átlag 26·8 perczczel, azután Pulszky Ágost 23·5 perczczel, Apponyi Albert gr. 21 perczczel, Thaly Kálmán 16·5 perczczel. Helfy Ignácz 14·5 perczczel, Mocsáry Lajos 14·5 perczczel, Ráth Károly 13·5 perczczel; mig a miniszterelnök felszólalásai átlag csak 7·5 perczet, a pénzügyminiszteréi 6·5 perczet vettek igénybe.

IRODALOM és MÜVÉSZET.

A magyar Paedagogiai szemle mult évi utolsó XII-ik füzete megjelent, Rill József szerkesztésében és gazdag tartalommal. Elől a szerkesztő ir egy igen meleg hangu életrajzi vázlatot Buzogány Áronról, ki értelmes, hasznos és buzgó munkása a magyar tanügynek.

A jellemképezésről (mely a „P. Sz.“ pályázati dijára beküldött dolgozat) Kucelnik Vilma ir. Egy a paedagogiai történetéhez tartozó adalékot közöl Kovács Sámuel. A tiszántuli superintendenczianak 1795. esztendőből való utasitásai a tanitókhoz, „kik többnyire hűségtelenül folytatják hivataljokat s alig van valami láttatja tanitásuknak.“ Megemlitjük még Zádor Gyulának a „Szabadalmazott méreg“ czimü czikkét, mely az elhatalmasodott rosz ponyva-irodalmi termékek mételyező hatásáról szól, babonát terjeszt, aláássa az erkölcsöket, s gátja a nép felvilágosodásának. E baj megszüntetése iránt való véleményét a következőkben mondja el Zádor ur. Szükséges volna:

1 A népkönyvtárak sürgős fölállitása, ho a néptanitók — mint vezetők — végzik feladatukat; megkedveltetvén a néppel, a nemeset, a jót és megutáltatván vele a roszat, az ocsmányost.

2. A lelkészek a szószékről működjenek a ponyva gyim-gyomja ellen az által, hogy az oly „csodálatos levél“-féle ponyvatermékeket figyelemre méltatnak, és — a népet felvilágositván, — azok vásárlásától, mint hazug, haszontalan, sok erkölcstelenséget és egyéb roszat tartalmazó dolgoktól szigoruan eltiltják.

3. Ezen összhangzó működésből azonban még egy fontos tényezőnek — a hatóságnak — nem szabad hiányoznia. A hatóságnak a lelki egészséget, az erkölcsöt megrontó, az elmét megmételyező ponyvairodalom termékeit épugy, mint a hamisitott, megromlott, rosz tápszereket el kell kobozni és az erkölcstelen iratok szerzőire, terjesztőire szigoru büntetést szabni.

4. A rosz ponyvairodalmat jóval megtámadni, illetőleg helyettesiteni. — Mert a ponyvairodalom nem azért kárhozatos, mert ponyvairodalom, hanem mert rosz.

Ezután irodalmi kalauz czimen könyvek, tanczszövegek ismertetése, tanitó egyesületek irodalmi működése könyvészet, tanügyi lapok és folyóiratok ismertetése stb. közöltetik. A jelesen szerkesztett havi folyóirat minden hó 25 én jelen meg. Terjedelme 2—2 és fél iv. Előfizetési ára egy évre 2 frt 50 kr, mely a „P. Sz.“ kiadó-hivatalába (Budapest stacziótzutca 9.) küldendő. Ajánljuk a tanitók és a tanügy iránt érdeklődők figyelmébe.

*

A „Községi Közlöny“ közigazgatási és rendészeti hetilap 1881. január 2-án megjelent számával harmadik évfolyamába lép Barth László és Dobozi István szerkesztésében. Változatosan és tartalmasan összeállitott szám ez is, mely egy irányczikket, kormányintézkedések ismertetését, a kereseti adóról szóló tudósitást, a közigazgatási enquette által felvetett kérdések körül vélményt, rendeleteket stb. közöl, s mely közlönynyel a szerkesztőség pótolni akarja a közigazgatási tisztviselőknél a Budapesti Közlönyt, a Rendeletek Tárát és Törvénytárt. Előfizetési ára egész évre 6 frt, mely a kiadóhivatalba (Koronaherczeg-utcza 5.) küldendő.

A „KELET“ magántávirata.

Feladatott Budapesten 1881. jan. 5-én d. e. 12 ó. 50 p.
Megérkezett Kolozsvárra, 1881. jan. 5-én d. u. 1 ó. 50 p.

Cselka Nándor ó budai plebánost és Kántor Lajos káplánt a büntető törvény 53. szakaszába ütköző cselekmény vádja alól a jbiróság felmentette.

A földrengések krónikája.

Összeállitotta:

Bodor László.

A rövid időközökben ismétlődő földrengések alkalmából időszerűnek tartottuk a földrengések krónikáját összeállitva, e lapok t. olvasóinak bemutatni.

Közleményünk a „Természet krónikájából“ kiszemelve, egy igen terjedelmes, többek működése mellett készült munkából, melyet mi szándékozunk sajtó alá rendezni, s melynár több fővárosi és kolozsvári lap hozott mutatványt.

Minthogy a munka még nincs egészen rendezve, nem kevés fáradsággal szemelhettünk ki annyit is, a mennyit most közlünk. E kis apologiát a netaláni hiányokért koczkáztatjuk meg. Feltünőbb hiány pedig a két utolsó században lesz, mely legtöbb kiegészitest igényel.

Lehetőleg igyekeztünk mellőzni e helyütt a kétes hitelü források felhasználását, mely a különböző krónikások és történészek leirásában mutatkozó eltérések és ellentétek kiegyenlitésének szükségességét és igy a közlemény tulterjedelmességét is eredményezte volna. Nem állithatjuk azonban azt, hogy minden forrásunk, különösen az időszámitásra nézve, épen kifogásolhatlan, de hiszen szemelvényünknek nem is lehet czélja mellékes körülmények pedáns vizsgálgatása, ez a specialisták teendője lenne; mi csak egyszerün registráljuk azon nagyszerü eseményeket, melyeket öreg földünk kérgének koronkénti rendellenes mozgása idézett elő, annyi bajt és nyomort okozván az emberiségnek.

Az alábbiakból meggyőződhetnek olvasóink, hogy a zágrábi katasztrófa csak semmiség ahhozképest, mit a földingás századok alatt a földgömb különböző részein előidézett. Virágzó, népes városok semmisültek meg miatta; mások kipótolhatatlan károkat szenvedtek. Hetekig, sőt hónapokig tartó földrengések is voltak, s némely várost oly sürün lepett meg, hogy az egyik katasztrófa által előidézett bajt ideje sem volt kiépülni, már a másik tönkretette az emberi szorgalom és kitartó munkásság nagy fáradsággal szerzett gyümölcsét, mint Konstantinápoly, Antiochia, Krémona, Róma, Siciliának több városa, Nicodemia, Nicea, Lissabon stb. városokban.

Végül: elnézést kell kérnünk, hogy rövidség okáért a kutforrások megemlitését lehetőleg összevontuk.

—

Tiberius 3-ik évében Ázsiának 12 nevezetes városa az éjjeli földrengések miatt összeomlott. A veszély annál nagyobb volt, mert a föld sok helyt megrepedt, s a szabad ég alá menekvők egy részét a mélységek nyelték el. Magas hegyek alásülyedtek s a lapályok hegyekké emelkedtek ki. Az elsülyedt hegyek helyén lángok csapkodtak fel. Ázsiai Szárdiniában kitört a pestis is.

Tipilus után legtöbbet szenvedett Magnezia (Tacitus l. 251.) Csakugyan ott olvassuk, hogy Tiberius uralkodásának 9-ik évében a Cibirátoknak Ázsiában és az Aegironoknak Achaiában kárpótlást adott a földingások okozta károkért (l. 450.)

Eusebius 13 város összeomlását állitja, u. m. Ephesus, Magnesia, Sardes, Mosthene, Aegae, Hiero, Caesarea, Philadelfia, Imolus, Temmus, Myrhina, Apollonica-Dia és Hircania. Cedren még azt is megemliti, hogy Meliténában a kigyók borzasztólag elszaporodtak, egymást kezdték öldösni, a miatt a lég megromlott.

Tiberius 12-ik évében, midőn a császár és senatus előtt 11 város vetélkedett, hogy melyikbe épittessék templom, a helicarnusiak, a földingás veszélye kikerülése miatt sziklákra épitettek. (Tacitus l. 490.)

Orosivus szerint Tiberius 15. évében „egész világon“ nagy földingás volt és déli 12 órakor oly mérvü napfogyatkozás, hogy a csillagok látszottak, még pedig nem a hold miatt, mert messze állott a naptól.

Zohráb és Eusebius szintén említést tesznek erről, kevés időbeli eltéréssel. Előbbi 16 város összeomlásáról ir. Bithynia és Niczea nagy része összeomlott.

88-ban, midőn Syria praefectusa Antiochiát lázitotta volna, roppant földingás rettegtette az embereket. Apollonius oda ment, hogy biztassa a csüggedőket. (Philostrates Bononiae 1501.)

Neró 6 ik évében Ázsiában, Phrigianak egy előkelő városa Laodicea földrengés miatt összeomlott. (Tacitus l. 739.)

Neró 9-ik évében Champania szép városát, Pompejt a földrengés nagyrészben tönkretette. (Tacitus l. 778.)

Neró 9-ik évében, nagy földingás miatt Laudicea, Hieropolis és Colossus összeomlott. Továbbá Vespasianus 7-ik évében Ciprusban volt nagy földrengés. Három város omlott össze. A Colossus Kr. u. 78-ban állittatott ismét össze. (Eusebius) A ciprusi három város összeomlását megerősiti Neursius éa Orosivus is.

299-ben Syriában földrengés. Tirus és Sidonban sok ház összeomlott, számos ember lelte halálát a romok között. (Orosivus) (Eusabius 308-ra teszi)

Livius szerint Róma alapitása után 319-ben földrengés miatt több ház összeomlott. Éhség és pestis is uralkodott. (Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 3.

— **A hivatalos lapból.** A m. kir. pénzügyminister, Makray Domokos kataszteri becslő biztost, a kolozsvári kataszteri kerületbe kerületi becslő-biztossá nevezte ki.

—

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság, Petres Károlyt dijtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

—

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság, Hickmann Károlyt dijtalan adóhivatalt gyakornokká nevezte ki.

—

Kolozsmegye területén 1881. január hó 1-től kezdve:

a) Drág község a koloszvári kir. adóhivatal kerületéből a bánffy-hunyadi, és

b) Pánik község a bánffy-hunyadi adóhivataltól a kolozsvári adóhivatal kerületébe kebeleztetik át. A kir. m. pénzügyministerium.

—

— **Lapunk olvasóit** a kiadóhivatal tisztelettel kéri, sziveskedjenek megrendeléseiket ideje korán megtenni, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék, minthogy felesleges példányokat nem nyomatunk.

—

Helyi hirek.

— **Gabányi Árpádnak** szinházunk kitünő tagjának „Sehonnai“ czimü müvét fogadta el a népszinház előadásra. A darabról irodalmi körökben igen nagy dicsérettel szólnak. Conceptóját, élénk menetét dicsérik és nagy sikert jósolnak neki. Valószinüleg e hó végén, vagy a jövő elején kerül szinre. A zenét hozzá Zsigmond Ákos irta, s a szerepek a népszinház legkitünőbb erőinek vannak kiosztva. A népszinház Mnasszes (az igazságért senyvedő, a Petőfi ur csizmáját takaritó Manasszes) jeles cselekedeteiről szól, s e Kolozsvárt felfedezett martyrt Eőry fogja személyesiteni. Játszik Blaháné és Vidor, Kassai, ki a „kakast“ s Tibanyi, ki „ékes beszédű Piczula Mátyást, a falu csizmadiáját adja. Reméljük, hogy a népszinművet a kolozsvári szinpadon is mielőbb megláthatjuk.

— **Az orvostanhallgatók** segélyegylete javára rendezendő orvosbál febr. 5-én fog megtartatni. A rendező bizottság a következő orvosok és orvostanhallgatókból áll: dr. Ábrahám Béla, dr. Ábrahám Márton, Adler Albert, Ákoncz Károly, dr. Benel János, Csák István, dr. Csengeri Gyula, dr. Grasser József, Hőgyes Ferencz, Imreh Gábor, Izsák Lajos, dr. Kerekes Gyula, Matolay Károly, dr. Nagy Aladár, dr. Nagy Albert, Nagy Lajos, Pataky [illegible], dr. Ráczkövi Sámuel, dr. Sárkány Albert, Sinkovics Aurél, Szentkirályi Géza, dr. Turcsa János, Ujtelky Miksa, Velits Dezső, Veres Sándor, dr. Wachsmann Ede.

— **Eljegyzés.** Streicher Lajos honvéd főhadnagy Marosvásárhelyről, a napokban jegyezte el a szép Bernád Mariskát Kolozsvárról.

— **A kolozsvári** Hiláriа dalegylet évi rendes közgyülését 1881. január 6 án (vizkereszt napján) d. u. 3 órakor tartja meg a Lyceum épületben levő próbatermében, melyre az egylet tiszteletbeli, pártoló- és működő tagjait, valamint az egylet iránt érdeklődőket tisztelettel meghivom. Kolozsvártt 1880. január 3-án a választmány nevében Váradi Albert egyl. titkár.

— **A helybeli** árvaház választmánya elhatározta, hogy a jelen tél folytán ezen intézet pénztára javára két társas tánczestélyt rendez. — A sikert csak az biztositák, hogyha Kolozsvár t. közönsége mint eddig, ugy ez alkalommal sem vonná meg jtóékonyságát ez életre való intézettől. — Azért teljes tisztelettel és bizalommal fordulunk e nemes város áldozatra kész közönségéhez azon kérelemmel, hogy kegyeskedjenek bennünket e czél elérésében támogatni. 1881. január 5. Gyarmathy Miklósné minta rendező bizottság elnöke.

— **Asszonyi hűség.** P. M. helybeli mézeskalácsos felesége, született Fazakas Krisztináról van szó. Ez asszonyról is elmondhatni: kis kosárral járt ott, a hol a hűséget osztogatták. Hol, hol nem, Krisztina asszony ösmeretséget kötött Gáspár József vonatcsendőrrel, ki a közelebbi karácsoni ünnepekre Kolozsvárra jött és P. M-nél a házi asszony testvérének adván ki magát, szivesen látott vendég volt. P. M. semmi rosszat nem sejtve Moesra ment az ujesztendei vására. Mekkora lehetett azonban meglepetése, midőn f. hó 3-án a vásárról haza jöve, hűséges élete párját és ennek állitólagos öccsét sehol sem — házát pedig kifosztva találta. A szerelmesek mintegy 150 frt. készpénz és több apró értéktágygyal, állitólag Brassó felé vették utjokat. Mi több, az asszony érzékeny levélben vett bucsut férjétől; „Felejts el, felejts el, és az isten is áldjon meg.“

— **129-ik közlemény.** Az árváknak tett ujévi ajándékozásokról. Br. Bornemisza Ignáczné küldött 5 frt. Stein János 2 drb. könyvet. Csapó czégtől 1 kirakó képet. Demeter czégtől 1 iró szer. Czecz Jánosné egy félvéka borsót. Benő Sándor 30 kis kalácsot, mely szives adományokért fogadják a nemes szivü adakozók hálás köszönetünket, az árvák nevében. — Kolozsvártt, jan. 5 én 1881. Kócsi Károlyné titkár.

— **Időjárás.** Kolozsvártt, 1881 jan 5-én reggel ó. 9 p. 30 hőmérsék 1.9 légnyomás 740.5. Délben 12 ó. hőmérsék 2.6 légnyomás 740.

Hazai hirek.

— **A deési mükedvelő** társaság jan. 2-án — mint egy tudósitónk irja — saját szinházában a 100 ik előadást tartotta meg nagy ünnepélyességgel. „Szigetvár ostromá“-ból az első felvonást és a „Kék szoba“ czimü vigjátékot adták elé. Tudósitónk nagy elismeréssel szól az élénk, gyors s helyenként kiváló előadásról, s különösen kiemeli Papp Matild k. a.-t, Zrinyi Anna kitünő személyesitőjét. Az előadást a hymnus eléneklése előzte meg. A két darab között b. Bánffy Dezső főispánnak — a mükedvelő társaság elnökének — nyujtottak át egy babérkoszorut Medgyes Lajos beszéde kiséretében. Az előadás végén pedig tableaux volt. A főispánnak a háttérben felállitott képe felé egy kis leány tartott koszorut, a szinpad sinorpadáról lecsüngő virág quirlandon a következő szavak voltak olvashatók: „Áldás életére“ s az összes működő tagok félkörben álltak körül a csinos képletet. — A koszoruval együtt egy album is nyujtatott át a főispánnak, ki meleg szavakkal köszönte meg a figyelmet. Előadás után társas vacsora volt, mely a legvigabb hangulatban tartott 12 óráig, aztán tánczra került a fiatalság.

— **Hymen.** Pánczél Károly fogarasi ref. lelkész Etelka leányát karácsony másodnapján jegyezte el Zankó Tivadar, a nagyváradi gör. kath. püspök belényesi uradalmának kasznárja.

— **A pánczélcsehi** jótékonyczélu mükedvelő előadás és tánczvigalom alkalmából az emlitett czélra adakozók névsorához pótlólag a következő kimutatást küldték be. Felülfizettek: Ortein József nyug. őrnagy 1 frt. Vajda János Alparét 2 frt. Butyka István 1 frt, Filep István 1 frt. Bodó Dávid 2 frt. Farkas János körjegyző 1 frt, Décsey Sándor 1 frt. ifj. Szapanyos Miklós 2 frt.

— **A phylloxera** a szinyér-váraljai (szatmármegyei) elöljáróság jelentése szerint, a község határán a római kath. hitközség szárhegyesi szőlőjében pusztitani kezd.

— **A 8-ik huszár ezred** tiszti kara az uj év alkalmából diszes ajándékkal lepte meg az ezred tulajdonosát Koller Sándor báró lovassági tábornokot. Ez ajándék az 1696. évben alapitott ezrednek a történetéből áll, melynek szerzője: Zimburg főhadnagy. A gyönyörü diszkötésü műhez még az illető ezred azon egyenruháinak [illegible], melyek 1696. óta az ezrednél divtak.

— **Beiratások az egyetemen.** A budapesti tud. egyetemen a rendes beiratások f. január hó 5-én kezdődnek és ugyanezen hó 16-ig bezárólag tartanak, — ünnepnapokat és vasárnapokat is beleértve; — f. hó 17, 18, és 19-én csak dekáni engedély mellett — a következő 8 napon pedig csak rektori engedély mellett fognak a beiratások eszközöltetni.

— **Ujévi tisztelgés.** Krivácsy József 1848—49-ki honvédezredesnél jan. 1-én reggel 9 órakor a honvédmenház tagjai, 10 órakor Novák Gusztáv vezetése alatt az orsz. közp. választmány testülete, 11 órakor pedig a budapesti honvédegylet küldötte Boócz Lajos elnök vezetése alatt nagy számmal tisztelegtek, hogy az uj év alkalmából szerencsekivánataikat kifejezzék. A küldöttségek erős támogatásukat fejezték ki mindazon elnöki törekvés elömozditására, melyek a honvédség javára és erkölcsi czéljának elérésére szolgálnak alapul. Az elnöki viszontüdvözlet és a küldöttségek bemutatása után a szabadságharczosok egymás iránt is szivélyesen fejezvén ki jókivánataikat, szétoszlottak.

— **Tavasz januárban.** Rákospalotán a legtöbb kertben a rózsabokrok tavaszi diszben virulnak, az ágak rügyeket és bimbókat hajtanak. A boglárka e tavaszi virág minden szinben pompázik, a földieper kövér zöld levelekkel dusan födi be a földet és sóska is terem sok, akár csak májusban.

— **Megszökött rabok.** Sz.-Fehérvárról, irják: Három megyeszerte hirhedt rablónak megszökési esete nagy izgalomban tartja városunkat. Lampert István elitélt s ismeretes rabló, valahonnan erős vassodronyt keritett magához, s miután serdülő korában lakatos inas volt, a sodronyt oly ügyesen tudta alkalmazni, hogy abból álkulcsot készitett, melylyel aztán zárkája ajtajának lakatját fölnyitotta. Manipulácziója fölötte elősegitette azon körülmény, hogy ujév napjának előestéje lévén, a foglárok egy része templomba ment, másik része pedig a közelgő ünnep alkalmából — három őr kivétetével — a városban szerte járt. Midőn Lampert a zárkából azon folyosóra jutott, melyből a többi zárkák ajtai is nyilnak, nem elégedett meg azzal, hogy a maga szabadulásával törődött volna, hanem még — ugyanazon álkulcs segélyével — két másik zárkát is fölnyitott s azokból kenyeres pajtásait Morócs Jánost és Süveges Józsefet is kiszabaditotta. Ez idő alatt már öreg este lett, hét óra felé járt, midőn a börtönész rendszerint minden börtönt végig vizsgál. A szabaduló rabok épen ezen alkalomra vártnak. Midőn a bör-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tönész két börtönőrrel a zárkák vizsgálatára a folyosó elejére értek, a nagy vasajtót, mely a folyosó homlokzatán van kinyitották. A gonosztevők egy teljesen sötét fülkébe huzódtak s alig haladt el az őr elöttük, hogy az első zárkába nyisson, a szabadulók nagy elővigyázattal kiosontak a fülkéből s a nyitva maradt folyosóajtón keresztül a nagy kapu felé rohantak. A kapu előtt őrjáraton levő 56 éves, törődött börtönőrnek nem volt ideje a menekülőket föltartóztatni, mert Lampert, kezében egy nagy téglادارابهل, hátulról megtámadta és oly sulyosan ütötte főbe az öreget, hogy egy jajkiáltással a földre rogyott. Mire a kapu elé segély érkezett s mire a börtönész a három rab eltüntéről meggyőződött, Lampert, Morócs és Süveges a városban föllelhető nem volt. Még szerdán este a megye minden szolgabirája sürgönyileg fölhivatott a gonosztevők elfogatására, de ez ideig még elfogatásuk eszközölhető nem volt.

— **A királyról** a „Magyarország" a következő jellemző adomát beszéli el: Kossuth iratai második kötetének megjelenése után ő felsége e napokban parancsot adott, hogy a könyvnek eddigi megjelent kötetét elébe terjesszék, hogy elolvashassa. A legbelsőbb környezetéből néhányan, tekintettel a könyv ismeretes irányzatára — bátorkodtak tisztelteljes észrevételöket megtenni az uralkodónak, ki erre kijelentette, hogy tudja, mily meggyőződéseket vall Kossuth irataiba, mindazáltal határozott kivánsága a müvet elolvasni. Ezzel természetesen bevolt végezve a dolog, s ő felsége kivánságának azonnal elég tétetett.

— **Meghivás.** Az „Erdővidéki Népbank tagjait, a folyo év Január hó 16-án Baróthon a városház nagy termében tartandó közgyülésre ezennel tisztelettel meghivom. — Tárgyai lesznek az igazgatóságnak a mult évről szerkesztett számadása, valamint az alapszabályok némely pontjainak netaláni megváltoztatása. Török Áron, a népbank titkára.

— **Gyászjelentèst** vettünk, mely özvegy Altorjai Bartha Gyuláné, született Csikmádéfalvi Ferenczy Ágnesnek élte 60 dik évében hat napi szenvedés után január hó 2 án 1881, Budapesten hólyagos himlőben történt kimultát tudatja.

—**Egy grófnő operetteje.** O'Donnelle Malvina grófuő operettet irt, melyet, amint az a szövegkönyvből és zongorajátékból tellett, a napokban nézett át Várady Antal és Erkel Sándor, — s a müről mindketten teljesen elismerésel nyilatkoztak. Az operette, melynek ugy szövegét, mint zenéjét O'Donnelle grófnő szerzé, „Párisi soubrette" czimet visel, s ha lehető, még ez évadban fog szinrekerülni a népszinházban.

— **A magyar** tudományos akadémia tegnap d. u. 5 órakor az 1880-ik év végével, lejárt pályázatok bejelentése végett összes ülést tartott. A látogatott ülésen gróf Lónyai Menyhért elnökölt. A pályázatok közt a legnagyobb eredményt mutatja föl a Teleky-drámai pályázat, melyre az idén tiszta vigjátékok versenyeznek. Beérkezett 25 pályamü, de melyek közül névleg is már csak 18 felel meg az előirt követelményeknek (t. i. 7 drb nem vigjáték), egynél pedig nincs kijelölve, hogy micsoda. A gróf Nádasdy jutalomra hat elbeszélő költemény pályázik. Az Oltványi jutalomra (A palosrend története a legrégibb időktől a mohácsi vészig), s az Oltványi Fraknói jutalomra (A mohácsi vészt megelőző zsinatok története), egy-egy pályamunka érkezett be. A Fekésházy jutalomra két ruthénmagyar szótár küldetett be. A Gorove-féle bölcseleti kérdésre hárman s a Dora-féle nemzetgazdasági kérdésére négyen pályáztak. A Marczibányi-, Atheneum-, Brezán- és Csatoraszky-pályázatok meddők maradtak s a Révai-féle nyilt pályázatra egy ajánlat érkezett be, A pályamunkák a titkár által bejelentetvén, a jeligés levelek külön-külön boritékba pecsételtettek, s a pályamunkák megbiráltatás végett az illető osztályokhoz tétettek át. Az összes ülésen még felolvassa titkár a „Revue Hongroise" tárgyában kiküldött bizottság jelentését. A bizottság kivánatosnak tartja oly közlöny létesitését, mely tudományos és kulturai életünk mozgalmait a nem német nyelvü külföld előtt megismertesse, de szellemi és anyagi hozzájárulása esetén kivánja, hogy a szerkesztőség (Pázmándy Dénes és Saissy Amadé) egy választott tag által gyakorlandó befolyást engedjen a lap szellemi vezetésére. Az anyagi pártolást akképen javasolja, mint a hasonczélu német „Literarische Berichte" czimü folyóiratot, t. i. külföldi tagjainak jutalomképen adandó példányok megrendelése által s e végből 150 példánynak meg, rendelését s e czimen a jövő évi költségvetésbe 600 frtnak felvételét javasolja. A jelentést az ülés egész terjedelmében elfogadta s foganatositás végett áttette az igazgató tanácshoz. Az összes ülés után az 1-ső osztály tartott ülést, melyen Ballagi Mór tartott felolvasást „A nyelvtudomány fejlődéséről" s Simonyi Zsigmond mutatta be Teza Emil külső tag értekezését Baldi Bernardin magyar szótáráról.

— **Losonczon**, mint minket onnan tudósitanak, az ottani hirneves dalárda ügybuzgó karnagya Kovárcz Emil zenetanár városi közczélok javára nehány társas zenecstélyt rendezett. Ezek egyike m. hó 30-án tartatott meg válogatott müsorozattal. Az estély érdekességét nem kis mértékben emelte Györffy Iván esztergomi tanár, székely hazánkfia, ki a losoncziak szives meghivására Esztergomból Losonczra rándulva, egy humoros szavalattal, s egy a székely népéletből meritett kedélyes felolvasással a losonczi diszes közönség kitérő tetszése közt járult a müestély sikeréhez.

Vegyes hirek.

— **Magyar mü a** belga királyi pár előtt. Közöltük annak idejében, hogy Zichy Jenő gróf „Az 1880. évi belga nemzeti kiállitása a belga ipar fejlődéséről" cz. müvét Saissy A. tanár által franczia nyelvre is lefordittatta s ebből több példányt — gyönyörü diszkötésben — Belgium bécsi követjéhez azon kérelme kapcsán küldött be, hogy azok egy-egy példányát hódoló tisztelete jeléül a belgák királyához, királynéjához, Stephania herczegnőhöz s a belga miniszterekhez eljuttatni sziveskednék. A belga követ a karácsonyi ünnepek alatt személyesen nyujtotta át a munkát a királyi családnak, mely Zichy gróf figyelmét igen szivesen fogadta s főleg a királynét lepte meg kellemesen az, hogy neki, hazánk szülöttjének, a franczia szövegü diszpéldányon kivül, még egy magyar szövegü példányt is nyujtott át a bécsi belga követ.

— **Hogy ünneplik Berlinben** a Sylvester éjt. Az ó-esztendő legutolsó éjelén Berlinben mintegy ötszáz emberből álló csapat, melynek legnagyobb része tanulókból állt, német birodalmi zászlóval, kurjongatva vonult végig az utczákon, bántalmazva, a kiket előtalált, de különösen a rendőröket. Azután egy „zsidókávéházba" mentek, a kávéház óriási üvegtábláit betörték, éltették Henrici, Stöcker és Treitschke ismeretes antisemitákat, földre tepertek s meggyomroztak egypár rendőrt, bezuzták pár kocsinak üvegtábláit, s reggel felé szétoszlottak.

— **Consul a kofák között.** A ruscsuki franczia alconsult, ki kedden és pénteken maga szokta a piaczon az élelmiszereket bevásárolni, e hó 24-én nehány kofa azért, mert e pénzváltás alkalmából előfordult kis különbség miatt becsületsértő szavakkal illette őket, tojásokkal hajigálták meg. Franczia ország képviselője, kinek arczát és szakállát teljesen elboritota a sárga folyadék, a veszedelem elől egy kis utczába szaladt, s csak lábai gyorsaságának köszönheite, hogy a kellemetlen jelenetnek csak kevés tanuja akadt. A consulatusban az eset nagy elszörnyülkedést idézett elő.

— **A zsidóüldözés** valóságos középkori mérveket öltött Berlinben. Sylvester éjjelén ismét roppant kihágások történtek. Éjjel 2 órakor egy sereg tanuló és nagyszámu köznép támadta meg a főleg zsidók által látogatott Bauer kávéházat. A 8 milliméter vastag tükör-ablakon roppant követ dobtak be, mely az üveget szétzuzta s egy vendéget megsebzett. A rakonczátlan tömeg bántalmazta a zsidókat, még a nőket is, kik férjeik karján arra mentek. — A közbelépő rendőröket a tömeg leverte. Egy tanuló társai válláról beszédet intézett a „német nemzethez", buzditván mindenkit a zsidók üldözésére. A város egyéb részein szintén botrányos jelenetek folytak az éjjel, ugy hogy a rendőrség szükségesnek látta, teljes erővel föllépni a zajongók ellen, őrjáratok reggel 4 óráig czirkáltak; Madai rendőrfőnök éjfélig az utczákon volt, s lóhátról osztogatá parancsait. Mindamellett is számos nagy verekedés történt, melyben mindenütt az volt a jelszó: „Üssétek a zsidókat!" S ez mind Berlinben történik az intelligenczia városában!

— **Földalatti vasut New-Yorkban.** New-Yorkban — mint a „Vasuti Közlöny" irja — két egymás mellett fekvő s csupán egy vékony fal által elválasztott alagutat akarnak építeni. A pálya a Brodwayt követi, a forgalom fennakadásának s megzavarásának elkerülése végett azon helyek, hol az ásások történnek, erős deszkák és gerendákkal fedetnek be, melyeken a kocsik áthaladnak. A nedvesség ellen az alagut falai asphalttal vonatnak be. Két alagut által a vállalkozók jobb ventillácziót remélnek elérni. Londonban — azt állitják — minden vonat a rosz levegőt a másik vágányra tolja, s ez nem tud kimenekülni. Egész másképen van ez két alagutnál, különösen ha a mozdonyok ernyőfélével láttatnak el olyképen, hogy előbbiek és az alagut tala közt csak igen csekély köz marad. A mozdony tehát az általa elrontott levegőt maga fogja az alagutból kinyomni s a frissnek helyet csinálni, mely nagy erővel nyomuland a vonat után az alagutba. Más szavakkal, a vonat egyuttal légszivattyu is lesz. A technika mai szinvonalán azonban felesleges a mozdony füstjének eltávolitására eszközöket keresni, a mennyiben elégséges gőzzel működő tűznélküli mozdonyokat, melyek a Beamont- s Lamm-Franaq-féle szerkezetűek, lehet használni, vagy még inkább a vonatokat villam erejével továbbitani. Az uj pálya állomásai föld alatt tervezvék, s az illető utczasarok egy házában lesznek elhelyezve. Minden 3 perczben egy 800—1000 utast magába fogadó vonat fog indittatni. Menetár — tekintet nélkül a távolságra — 4 cents (mintegy 10 kr.) A vonatok villamossággal lesznek világitva. Ama körülmény, hogy a londoni földalatti vasutak 1879-ben 60 milliónál több embert (óránkint 7272) szállitottak, mindenesetre buzditó. New-York azonban nem oly lakott s ott a verseny sokkal nagyobb lévén, oly bevétel mint Londonban, nem várható.

— **A név martyrja.** Thomas pokolgépe, mely nemrég Bremerhavenben oly borzasztó módon röpitett légbe egy hajót, sajátságos módon most ölt meg egy embert ismét. Halberstadtból ugyanis a következőket irják: A brémai szerencsétlenség után rövid idővel egy jómódu tőkepénzes költözött közibénk, mint mondá azért, mert eddigi lakhelyén szakadatlanul boszantották azzal a névrokonsággal, melyben ő a brémai büntevővel áll. Ez a boszantás azonban itt is megindult, s annyira elmérgesedett, hogy Thomas, miután a kormány nem talált rá elég indokot, hogy nevének megváltoztatását megengedje, — teljesen visszavonult, a városon kivül vőn magának lakást, hol egyedül lakott gazdasszonyával, s rendesen csak magános sétákra távozott el házából. Végre megunta ezt az életet, és többször tőn maga ellen öngyilkos kisérletet. Körülbelül tizennégy nappal ezelőtt titokban elégette minden állampapirját, eltávozott lakásáról, hogy oda soha többé vissza ne térjen. Mult hó 28-án fölakasztva találták Quedlinburg erdejében. Zsebében nem volt egyéb mint 60 márka. A szerencétlent tisztán embertársai gyermekes, neveletlen boszantásai kergették a halálba.

CSARNOK.

Apróságok.

A megtéritett uracs.

Midőn XIV-ik Clementin pápa még csak egyszerü Ferenczrendi szerzetes volt, Bolognában egy napon találkozott a zárda udvarán egy kaczér keresettséggel öltözött fiatal uracsczal, ki nem régen érkezett Lyonból, s ki igy szólott hozzá:

— Tisztelendő atyám, valóban csak puszta unatkozás miatt járkálok itt az udvaron, mivel nincs mit tegyek jobbat hirtelen, mert ki nem állhatom a szerzeteseket.

— Talán majd jobban szenvedheti őket benn az étteremben, felelt Gangonelli atya, és ha meg akarná azt kisérleni, kérem szivesked jék engem oda követni, hogy egy kis frissitővel szolgálhassak.

Az uracs elfogadta az ajánlatot; iválsközben beszélgetésbe elegyedtek s a vendégnek annyira megtetszett azon szerzetes modora s élénk szellemе, ki őt oly szivesen fogadta volt, hogy két hónapot időzött Bolognában egyedül csak azért, hogy vele naponta találkozhassék.

—

A megváltoztatott alapige.

Egy kapuczinus felmenvén a szószékre egyházi szónoklatot tartandó, igy kezdé beszédét:

— Kedves atyámfiai, ma kisasszony napja lévén, a szeplőtelen fogantatásról akartam beszélni nektek; de belépve ide, egy falragaszt láttam a templom oldalára kifüggesztve, mely ugy hangzik:

„Elmélkedések a mások hibái felett," irta Jézusrendi tisztelendő Villeers atya.

Azt gondoltam magamban: „bizony barátom jobb lenne inkább saját hibáid, mint a másokéi felett elmélkedned." Ezért megváltoztattam felveendő alapigémet s az emberiségről fogok szólani nektek.

—

Királyi sarj mint kőmives.

Sir Moyle Tamás, gazdag főur, egy kastélyt építtetvén, meglepetéssel vette észre, hogy a főkőmüves legény a pihenés órái alatt mindig félrevonul társaitól s elmerülve olvas egész addig, mig ismét munkához kell látni.

Kiváncsi lévén, hogy minő olvasmány veheti ennyire igénybe egy kőmüves figyelmét, meglepetése még annál nagyobb lett, midőn felfedezte, hogy az nem más, mint Virgil Enéis-e.

A főur beszédbe elegyedett a kőmüves mesterrel, ki igy szólott hozzá:

„A sors, mely annyi csodás dolgot intéz e világban, ugy akarta, hogy belőlem kőmüves legyen. És pedig őseim egész városokat épitettek építészeikkel; én önnek uram ez egyszerü kastélyt épitettem, s őseim gazdag pompáju palotákkal birtak; én nyomorult kunyhóban lakom s ők királyi trónon foglaltak helyet.

Nem tudtam eleitől fogva, hogy minő származásu vagyok, de azért kevésbé voltam nyugodt és boldog azon időben. Tizenhatodik évemig sorsomat homály boritotta előttem, s egy iskolamesternél nevekedtem fel. Ez időben egy nagy ur házához vittek, ki elvitt magával a Bowort melletti táborba. Egyenesen a III. Richárd sátrába léptünk be, s a király előnkbe jött. Engem megpillantva, keblére ölelt, s bemutatva nehány őt környező főurnak, azt mondta nekik, hogy én fia vagyok.

Azután hozzám fordulva igy szólott:

— Kedves gyermekem, holnap végcsatát vivok saját és a te koronádért; ha elveszitem a csatát, csak életem árrán lenne az. Ne vegyülj a csatázók közé, hanem eredj fel ezen dombra itt a közelben. Onnét mindent megláthatsz, mi itt történni fog, ha győzök, siess ide hozzám; együtt fogunk bevonulni Londonba, hol bemutatom népemnek uralkodója törvényesitett fiát. De ha szerencsétlenségre legyőzetném, akkor menekülj a merre lehet, s mindenekfelett senkinek egy szóval se emlitsd, hogy fiam vagy, mert azon esetben bizonyos, hogy családom egyetlen tagjának sem fognak kegyelmezni.

Igy szólva a király, ujra megölelt, nehány könyet ejtett, egy aranynyal telt erszényt adott kezembe s sátra belsejébe vonult vissza.

Én felmentem a kijelölt dombra, s végig néztem ama borzasztó csatát. A király legyőzetett s éltét vesztette. Én Londonba menekültem, hol eladtam lovamat, ugyszintén minden ruhámat, s hogy még inkább felismerhetlenné tegyem magamat, beállottam kőmüves inasnak. De gyermekkoromban feltámadt tanulási vágyam itt sem hagyott el: s különben is ez jó ürügy arra, hogy ne vegyüljek össze a többi kőmüvesekkel s közönséges néppel.

Sir Tamás elbámulva ez elbeszélés felett, felajánlotta a herczegnek, hogy foglalja el lakhelyül kastélya egy részét, s mint korlátlan ur érdelkezhessék fölötte.

— Hagyja uram e czimeket: „herczeg", „felség" — felelt a kőmüves — hozzá szoktam már a sors mindennemü szeszélyeihez, nagy számu családdal birok, mert bár királyi ivadék s a mellett szegény vagyok, nem élt bennem azon ostoba hiuság, hogy maradék nélkül pusztuljak el. Megnősültem több mint harminez évvel ezelőtt, s egy szegény, de becsületes kőmüvesmester kedves, szeretetreméltó leányát vettem nőül.

Sok gyermekünk van, de épen semmi vagyonunk, mit hátrahagyhatnánk nekik. Engedje meg sir, hogy csak egyetlen szobából álló kunyhot épitsek magamnak parkjában, hogy ott nyugodtan élve fejezhessem be éltem hátra levő napjait. Sir Moyle Tamás ezt készséggel megengedte, a kőmüves Rikhárd felépitette parkjában házikóját s nyugalmasan élt ott még három vagy négy évet.

Fiai mind elhaltak, s az is merőben feledékenységbe ment, hogy mi lett leányaiból. Ez volt sorsa Plantagenet Rikhárdnak, III-ik Rikhárd Anglia királya természetes fiának.

KÖZGAZDASÁG.

Kátránynak alkalmazása beteg gyümölcsfák gyógyitására. Egy rajnavidéki földbirtokos a kátránynak kitünő hatására vonatkozólag a gyümölcsfák betegségei ellenében a következő esetet beszéli el. Szomszédja átalakitani akarván gyümölcsös kertjét, több vén és használhatlan fát kivágott, némelyeket azonban, melyek fagy, rák stb. által megtámadva voltak, de mindamellett még értékeseknek látszottak, meg akart hagyni. Ezeket tehát gondosan megtisztogatván, s beteg helyeiket kimetszvén, tehéntrágya, agyag, hamu és borjuszőr keverékével vonta be és durva vászonnal kötötte körül, ez eljárást tartván a legalkalmasabbnak a beteg fák helyrehozására. Ekkor azonban eszébe jutott, hogy a párisi kertekben meglepő sikerrel látta e czélra alkalmaztatni a tisztitott hajó- vagy orosz fakátrányt. Elhatározta, hogy kisérletet tesz ezzel beteg fáinál.

E végre több erős almafát, melyek rák által voltak erősen megtámadva, nehány körtefát, melyeknek déli oldalát a fagy egészen tönkretette és egy fiatal cseresznyefát, melynek felső része egy darabon egészen meg volt szenesedve, választott ki; az előbbi kenőcsöt levette rólok, a sebhelyeket ujra kimosta, s miután megszáradtak, ecset segélyével annyi kátrányt kent rájok, a mennyit csak felszini képesek voltak, és ekkor minden kötelék nélkül szabadon hagyta a sebes helyeket. Az eredmény valóban meglepő volt; nehány hónap mulva mindenik fán uj, egészséges hámréteg képződése indult meg, s őszig valamennyi kisebb seb be volt forradva. A másik kenőcscsel kezelt fák is szép javulásnak indultak, csakhogy ezek némelyikénél a rák tovább ette magát a hámréteg alatt, mivel ezen kenőcs nem hatolt be a belső porusokba, mint a finom, olajos kátrány, s igy nem irtotta ki teljesen a rákot.

—

A technologiai muzeum felállitása ügyében nagyfontosságu leiratot intézett a közoktatásügyi miniszter a főváros közönségához. A leiratban mindenekelőtt utal arra, hogy az ország anyagi felvirágzásának s jövője biztosságának egyik főfeltétele, hogy mezei gazdaságunk mellett mi is nagyobb figyelmet forditsunk termesztményeink feldolgozására és értékesitésére, vagyis iparunkra. Az ipar fejlesztésére egyik leghathatósabb eszköz a technologiai muzeumok felállitása, melyeknek feladata szemlélet által s az azzal kapcsolatos gyakorlati oktatás utján szakszerüleg képezni és nevelni az iparosokat, Magyarország fővárosának szüksége van egy ily intézményre, mely az összes iparágakat szemmel tartva, kezdetben főleg a fém- és faiparra terjeszkednék ki, A miniszter elhatározta egy ily muzeum felállitását, de méltányosnak tartja, hogy felállitásának s fentartásának költségeihez, az állampénztáron kivül a főváros, nemkülönben a társadalom azon osztálya is hozájáruljanak, melyek az intézmény felállitása által közvetlenül nyernek. A miniszter ennélfogva azon kérdést intézi a főváros közönségéhez, hogy mily összegü dotatióval lenne hajlandó ez intézmény felállitásához s fentartásához hozzájárulni s azon meggyőződésének ád kifejezést, hogy a főváros közönsége ez üdvös intézménytől nem fogja áldozatkészségét megtagadni.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén

1881. jan. 4.

Magyar aranyjáradék	110.15
Magyar vasuti kölcsön	125.1/4
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	83.5/8
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	100.—
Magyar kel. vas. államkötv., III. kibocsátás	86.1/2
Magyar földtehermentesitési kötvény	97.—
Magyar földtehermentesitési kötvény záradékkal	95.1/2
Temes-bánáti földtehermtesitsi kötvény	95.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény záradékkal	94.1/2
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	97.1/4
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötv.	—.—
Magyar szőlődézsma váltsági kötvény	94.3/4
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	108.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	108.1/2
Osztrák járadék papirban	73.15
Osztrák járadék ezüstben	74.—
Osztrák járadék aranyban	88.25
1860-ki osztrak államsorsjegyek	130.50
Osztrák-magyar bankrészvény	820.—
Magyar hitelbank-részvény	263.—
Osztrák hitelintézet-részvény	288.—
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	555—
20 frankos arany	937—
Német birodalmi márka	58.05
London (3 havi váltókért)	118.40

Nagy István úr fellépte.

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet 78. szám.

Kolozsvártt, csütörtök 1880. január 6.

A cornevillei harangok.

Operette 3 felvonás.

Kezdete este 7 órakor, vége 10-kor.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

Gegenbauer J. C.-nek

a nmltgu m. kir. ministerium által engedményezett

magán-zenedéjében

a tanitás 1881. febr. 1-jével veszi kezdetét.

Ezen intézet czélja a különböző zeneágakban való kiképzés és minden el fog követtetni, hogy mindenkinek, a kevésbé tehetősnek is, alkalom nyujtassék jó és alapos oktatást olcsón szerezhetni.

A tanterv a következő szakokra terjed ki:

Ének: Karének 7—13 éves leányok számára:

Hetenként két tanóra.
Tandij havonként 1 frt.

Énekiskola hölgyeknek:
I. és II. osztály, hetenként 3 óra.
III. osztály, heti 2 óra.
Tandij havonkét 3 frt.

Oly hölgyek számára, kik az énekben már tettek tanulmányokat, vagy azokat befejezték, ha nem is rendes tanitványai a zenedének, hetenkéht egy énekgyakorlati órát vehetnek el adási tanulmányokkal egybekötve.

Énekiskola uraknak:
Heti 3 óra havonként 2 frtért.

Hegedü: 3 osztálylyal, az első elemi oktatáástól a legfelsőbb kiképzésig.
Heti 3 óráért havi illeték 3 frt.

Gordonka (Cello):
3 óra hetenként, havi tandij 3 frt.

Zongora 3 osztálylyal. Magán- (Solo-) és összjáték (Ensemblespiel).
Heti 3 óra. Havi tandij I. oszt. 3 frt.
„ „ II. és III. oszt 4 frt.

Összhangzattan: hetenként 2 óra, tandi havonként 2 frt.

Nagybőgő (contrabass) és fuvóhangszerek,
ha jelentkeznek tanitványok.

Mint tanárok fognak müködni:

Énekben: Fanghné urasszony, Jakobi F. és Stőger Béla urak.
Hegedüben: Rázicskáné Raczek Sofia urasszony és Boér Gergely ur.
Gordonka: Battek ur.
Zongora: Keller ur és Gegenbáuer.
Összhangzattan: Gegenbauer.
Fuvóhangszerek: Thumser ur.

A zenede tanórái ugy fognak berendeztetni, hogy azok a gymnasiumok vagy más iskolák tanóráival össze ne essenek.

A tanulók felvétele 1881. jan. 1-től kezdve naponkint d. u. 2—3-ig, vasárnaponkint d. e 10—12-ig és d. u. 2—3-ig Rózsautcza és Párisutcza 17. sz. a. eszközöltetik.

Minden tanuló a felvételnél beigtatási dij czimén 1 frtot tartozik fizetni.

Bővebb felvilágositással szivesen szolgál

Gegenbauer J. C.
zenedeigazgató és tanár.

*) E rovat alatt megjelenő czikkekért semmi felelősséget sem vállal. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Leghasznosabb ünnepi ajándék!!

Új Singer állványok.

Törvény által védve. A new-yorki Singer társak által feltalált a legujabban áruba hozott uj varrógép állványok, melyekkel az eredeti Singer uj családi varrógépek mostantól szállittatni fognak: nagy mérvü javitások következtében, a hajtást igen megkönnyitik és ezenkivül a gép kényelmes és tetszés szerinti áthelyezésére nézve — hengerrel vannak ellátva.

Tartósság, izlésteljes kiállitás és csendes járásukkal hasonló állványokat sokban felülmulják, annyira, hogy az eredeti Singer varrógépek, sok más előnyeik melletr — a létező gépek között — tagadhatlanul a legcsendesebben járók.

Kolozsvártt, bel-középutcza 5 szám.

(281) Bizományi raktárak: 11—14

Maros-Vásárhelytt: Beregszászy Gusztávnál. **Tordán**: Klenk Emilánál. **Deésen**: Papp Jenönél.

IGÉRVÉNYEK.

Huzás már január 1. és 15-én.

Hitel sorsjegyekre csak 5 frt.	Bécsi sorsjegyekre csak 2 és fél frt.	Tiszai sorsjegyekre csak 2 és fél frt.

már bélyeggel együtt. Mindhárom csak **9** frt **sorsjegyek részletfizetésre.**

Salzburgi sorsjegyek eladom 2 frtos 15 havi részletre, főnyeremény 20 ezer frt, évenkéni 2 huzás

Insbrucki sorsjegyek eladom 1 havi részletfizetésre csak 3 frtjával, főnyeremény 30,000 frt, évenként huzás,

Krakói sorsjegyek eladom 4 havi részletfizetésre csak 2 frtjával, főnyeremény 20,000 frt, évenként 3 huzás.

Hitel sorsjegyek eladom 21 havi részletfizetésre csak 10 frtjával, főnyeremény 200,0000 frt, évenként 4 huzás.

Bécsi sorsjegyek eladom 8 havi részletfizetésre csak 5 frtjával, főnyeremény 200 ezer frt, évenként 4 huzás.

Tiszavölgyi sorsjegyek eladom 25 havi részletfizetésre, csak 5 frtjával, főnyeremény 100 ezer frt, évenként 3 huzás.

Szászmeiningeni sorsjegyek eladom 11 havi részletfizetésre csak 2 frtjával, főnyeremény 12 ezer frt o. é. évenként 6 huzás,

Az első részlet lefizetése után a sorsjegy azonnal a vevő tulajdonát képezi s az illető már a legközelebbi huzásnál január hóban valamennyi nyereményre egyedül játszik.

Lőry J., bank- és váltóüzlete Budapest, hatvani-utcza 17 sz.

Figyelemreméltó mellékkereset,

Mind n rangu egyénnek üzletem képviselete által nagyobb mérvü proviziót szerezhet.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

1881. október 1-én egy egész évi előfizetèst nyitottunk a

„MAGYAR MERCUR“-ra

mely magyar-német szövegben havonként 2-szer jelenik meg és pedig közvetlen minden jelentékenyebb huzás után, könnyen érthető és czélszerü tabellás áttekintéssel, közli a hiteles huzási jegyzéket, továbbá a hátrálékokat t. i. a kisorsolt, de még át nem vett nyereményeket ennélfogva a sorsjegy birtokosokra nézve nélkülözhetlen közlöny. — Előfizetési ár bérmentesen házhoz küldve vagy a posta utján egy egész évre csak **2 frt.**

Előfizetési [illegible]

A „MAGYAR MERCUR“ kiadóhivatala, **hatvani-utcza 7 sz. Budapesten.**

Igen fontos mindenkinek!

Miután elhatároztam, hogy ezentul csakis megrendelésekkel foglalkozom, ennek következtében a raktáromban levő nagy mennyiségü

férfi, női és gyermek lábbelieimet

a mig a kèszlet tart,

leszállitott áron elárusitani,

s mint több országos és világkiállitáson kitüntetett solid és tartós, csin és feltünő olcsóság tekintetében bármely gyárral versenyző czikkeket ajánlom a n. é. közönség figyelmébe.

Tisztelettel

Matutsek József.

fötér, 17. szám.

(556) 7—100

Csak még nagyon rövid ideig

tart a készlet, a mely egy Brittaniai ezüst gyár csödtömegéből átvétetett, annál inkább, mivel én azokat egészen kicsiny részletekben eladom és igy lehetségessé teszem mindenkinek az alább következő tárgyakat

CSAKNEM INGYEN

átszolgálni. Az összeg beküldése, vagy 7 frt utánvét mellett, mindenki a következő 63 tárgyat kapja a legfinomabb és sikerültebb Brittania ezüstből, a melyek 25 évi használat után is oly fehérek maradnak, mint a 13 latos ezüst, a miről kezesség vállaltatik és pedig: 6 asztali kés angol pengével, 6 legfinomabb brit. ezüst villa, 6 tömör brit. evő kanál, 12 legfin. brit. ezüst kávés kanál, 6 legf. brit. ezüst késpalló, 1 nehéz brit. ezüst leves merő kanál, 1 nehéz brit. ezüst tejmerő kanál, 12 legfinomabb brit. ezüst tálcza, 2 elegans asztali gyertyatartó; 3 szép tömör tojástartó; 3 pompás legfinomabb czukortartó, 1 theaszürő, legfinomabb fajta; 1 előnyös czukor vagy borstartó, 3 brit. ezüst tojás kanál.

Mindezen itt felsorolt 63 pompás tárgyak; melyek czelött 30 frt értékat képviseltek, az áruk csak 7 frt.

Bátor vagyok ezuttal a n. érd. közönséget figyelmeztetni, hogy az én hirdetésem az utóbbi időben fájdalom kézalatt vett

szédelgési hirdetményekkel

fel ne cseréltessék; a czéiarányos és solid kivitelért s a hozzám belolyó megrendeléseckért kezeskedik évek óta, mint legmagasabb mértékben solidnak ismert czégem. Ezer meg ezer köszönő nyilatkozatok és utánrendelések fekszenek nyilvánosan betekintés végett irodámban, mérvadó egyénektől a tőllem vásárolt előnyössége és sikerültsége által kitünt áruknak, a mely nyilatkozatokból már számtalant közzé is tettem, jelen alkalommal azonban térszüke miatt többet nem közölhetek. A ki tehát pénzéért jó és solid árut és nem szemetet akar kapni, forduljon egész bizalommal a valódi áruk egyedüli czéghez

L. NELKEN,

brittaniai ezüstgyár főraktála

(486) Bécs, Mariahilf, Windmühlgasse 26. 8—*

Ha az áru nem megfelelőnek találtatik, kötelezem magam nyilvánosan a pénzt minden nehézmény nélkül vissza adni. A hami-itványok kikerülése czéljából czimem jól megjegyzendő és az utcza helyesen irandó.

Minden más czég által hirdetett gárnitúrák az ujabban javitott

BRITTÁNIA-EZÜSTBŐL,

a melyek közönséges aljnak nevezhetők, nálam is kaphatók ugyanoly mennyiségben 1 frttal olcsóbban, de csak kivánatra.

Beváltási szelvények 4%-os Tiszavölgyi sorsjegyekre, pontosan a hivatalos árfolyam szerint, 8 frt havi részletre.

Beváltási szelvények 4%-os Tiszavölgyi sorsjegyekre. Egyszer s mindenkorra csak **2 frt** pótlékkal, tehát 13 részlet á 8 frt és utolsó részlet körülbelől $5^2/_4$ frt.

Beváltási szelvények 4%-os Tiszavölgyi sorsjegyekre. Már az első részlet lefizetése biztositja a játszási jogot a **legközelebbi jan. 15-iki huzásra.**

Beváltási szelvények 4%-os Tiszavölgyi sorsjegyekre. Főnyeremény **100,000** frt. adómentes. Legkisebb nyeremény **110** frt, felhág **120** frt.

Igérvények 4%-os Tiszavölgyi sorsjegyekre, csak 2 fét és bélyeg. 10 darabra **1 ingyen.**

Bécs, Wolzeile 10. „MERCUR“ Ch. Köhn, Wallnerstr. 10.

(23) váltóüzlet kiadóhivatala. 1—3

SÁRGA KRISTOF

fehérnemü és vászon-raktára

Kolozsvártt,

(belközéputcza, kisegitő alatt.)

Kűl- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkali egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek kezesség mellett, legjutányosabb áron valódi árukkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima, himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 frt 50 krig.

Férfi szines ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó szintartó 60 krtól 2 frt 60-ig.

Szines és fehér gyapju alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.

Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindennemü szabasu, legjobb len- és pamut vászonból 70 krtól 2 frt 50-ig.

Férfi legujabb gallérok és kézelők 4 rétü legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

Férfi szines-szélü selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 frtig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig.

Női ingek len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 frtól 5 frtig.

Női háló réklik, 1 frtól 5 frtig, **fők ötők** len és schiffon vászonból 40 krtól 80 krig. (79) 66—*

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frtig.

Női piquet réklik, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Függöny-neczek, gyapju pamut takarók, paplanok, madráczok, mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legujabb szerkezetü **esőernyők**, 1 frt 40 tól 15 frtig.

Fehér és szines **harisnyák**, gyapju, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól 1 frt 50 krig.

Legujabb **nyakkendők, posztó, szavasbör** és glage **kesztyük, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasinorok** stb. legjutányosabb árban.

Fehér és szines asztalnemü, mindenféle len és pamut vászon szin-tartó creton, oxford és madepolán, szines ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtáju chiffon, creton és madepolan fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig. Len és chiffon himzett csíkok és betétek, kötő, varró, himző pamutok és czérnák, ujon szülöttek részére főkötők, réklik és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasitás, vagy magán szükségre kivánt fehérnemüek pontos elkészitését; kitünő szabás és jó összeállitásra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza, papirszeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesitek, mely esetben árát és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégitő, az érte fizetett összeget visszaszolgálom, vagy másokkal kivánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgája

Sárga Kristóf.

R. Maiti Triest

küld posta uton megvámoltan és **bérmentve utánvét** mellett

csak 2 frt 10 krért

egy 5 kilogrammos kosárkában 35—40 darab legfinomabb kiválasztott **messinai**

narancsot vagy czitromot.

(31) 1—12

Egy bejegyzett ügyvédjelölt, ki a magyar és német nyelvet szóban és irásban tökéletesen, a román nyelvet szóban kevésbé birja, ügyvédi irodámban azonnal felvétetik.

Közelebbről értekezhetni ezen lapok kiadó hivatalában.

(9) 3—3

Erdélyben a legelső és legnagyobb szalámi, szalona és mindenféle füstölt husok nagy raktára,

KOLOZSVÁRTT, FŐTÉR, IPAROS EGYLET HÁZA 23. SZÁM.

Alólirottak ajánljuk a vidéki és helyi t. közönségnek szalonánk

száraz, fehér, füstölt, paprikás,

és mindenféle füstölt husokkal ellátott u. m.

sonka, oldalos, (kaiserfleisch), császár hus, marha nyelv, szafaládé, virsli, disznófősajt stb.

nagy raktárunkat, saját gyárunkban készült szaláminkat a legjutányosabb árak mellett.

Kitünő zsirnak való szalona, háj mindennap, ugy szintén friss olvasztott zsir kapható.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Kolozsvártt, 1880. decz. 18. (545) 7—12

Benigni és Lászloczky.

Egy kertész

ki huzamos ideig **nagy helyeken müködött**, óhajtana falura szerződni.

(32) 1—3

Értekezhetni helytt, dézmacsür-utcza 4 szám alatt.

Első és legnagyobb butor raktár

DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvártt, a Redoutte (vigadó) épületében.

Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen szakmába vágó czikkeinek nagy raktára.

Főraktára **nádfonatu fa- és vaskeretü** bútoroknak.

Dus választék **Paszomány munkákban**, vég vagy meter számra.

Különböző nagyságu **lószőr madráez és szőnyegek** választékos raktára.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint raktáromban mindennemü **asztalos, esztergályos és kárpitos munkat** a francia divatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők minden szakmámba vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, ugy szintén ocska bútorokat átalakitok.

Mindenféle álló, függő és asztali tükrök, **bútorkelmék, ágy- és asztalteritőkből** a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangu **menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berendezéseket** és végül **butor himzéseket** a legjutányosabb árakban felelősség mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések **gyorsan** és **pontosan** teljesittetnek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb czikkeit a n. érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi, éveken át engem megtisztelő bizalmokra ezentul is érdemesiteni.

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436) 22—100

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.